

ترجمه و شرح
منازل السائرين
خواجه عبدالله انصاری

استاد اسماعیل منصورى لاریجانی

www.ketab.ir

بیت
۱۴۰۲

منصوری لاریجانی، اسماعیل، ۱۳۳۷-

ترجمه و شرح منازل السائرين خواجه عبدالله انصاری / اسماعیل منصوری لاریجانی. - قم: مؤسسه بوستان کتاب، ۱۴۰۰.
[۶۶۴] ص. - (مؤسسه بوستان کتاب: ۲۸۵۰) (فلسفه و عرفان)

ISBN 978-964-09-2189-0

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.

کتاب حاضر ترجمه و شرحی بر کتاب «منازل السائرين» اثر عبدالله بن محمد انصاری است.

کتاب نامه: ص. [۶۶۱] - ۶۶۳؛ هم چنین به صورت زیرنویس.

چاپ دوم: ۱۴۰۲.

۱. انصاری، عبدالله بن محمد، ۴۸۱-۳۹۶ق. منازل السائرين - نقد و تفسیر. ۲. عرفان - متون قدیمی تا قرن ۱۴.

۳. تصوف - متون قدیمی - تا قرن ۱۴. الف. انصاری، عبدالله بن محمد، ۴۸۱-۳۹۶ق. منازل السائرين - شرح. ب. مؤسسه

بوستان کتاب. ج. عنوان.

۲۹۷/۸۴

BP ۲۸۲/۶

شماره کتاب شناسی ملی: ۷۳۱۵۵۰۸

۱۴۰۲

www.ketab.ir

■ موضوع: فلسفه و عرفان

■ گروه مخاطب: تخصصی (طلاب، دانشجویان، پژوهشگران و اساتید حوزه و دانشگاه)

شماره انتشار کتاب (چاپ اول): ۲۸۵۰

مسلسل انتشار (چاپ اول و بازچاپ): ۸۲۳۵

بوستان کتاب

بوستان کتاب

ترجمه و شرح منازل السائرين خواجه عبدالله انصاری

- نویسنده: استاد اسماعیل منصوری لاریجانی
- ناشر: مؤسسه بوستان کتاب
- لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپخانه مؤسسه بوستان کتاب
- نوبت چاپ: دوم / ۱۴۰۲ • شمارگان: ۱۰۰ • وبسایت رسمی مؤسسه بوستان کتاب

تمامی حقوق نشر مکتوب و الکترونیک اثر متعلق به مؤسسه بوستان کتاب است

printed in the Islamic Republic of Iran

- ♦ دفتر مرکزی: قم، خ شهدا (صفائییه)، ص پ ۳۷۱۸۵ / ۹۱۷، تلفن: ۳۷۷۴۲۱۵۵-۷، شماره: ۳۷۷۴۲۱۵۴، تلفن پخش: ۳۷۷۴۴۴۲۶
 - ♦ فروشگاه مرکزی: قم، چهارراه شهدا (عرضه ۱۲۰۰۰ عنوان کتاب با همکاری ۱۷۰ ناشر)
 - ♦ فروشگاه شماره ۲: تهران، خیابان انقلاب، بین وصال و فلسطین، پلاک ۹۵۱، تلفن: ۶۶۹۶۹۸۷۸
 - ♦ فروشگاه شماره ۳: مشهد، چهارراه خسروی، مجتمع پاس، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه خراسان رضوی، تلفن: ۳۲۲۳۳۶۷۲
 - ♦ فروشگاه شماره ۴: اصفهان، چهارراه کرمانی، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه اصفهان، تلفن: ۳۲۲۲۰۳۷۰
 - ♦ فروشگاه شماره ۵ (رنجین کمان، فروشگاه کودک و نوجوان): قم، چهارراه شهدا، تیش خیابان ارم، تلفن: ۳۷۷۴۳۱۷۹
- اطلاع از تازه های نشر از طریق پیام کوتاه (SMS)، با ارسال شماره همراه خود به ۱۰۰۰۲۱۵۵ و یا ارسال درخواست به:

پست الکترونیک مؤسسه، E-mail: info@bustaneketab.com

جدیدترین آثار مؤسسه و آشنایی بیشتر با آن در وب سایت: www.bustaneketab.com

با قدردانی از همکاری که در تولید این اثر نقش داشته‌اند:

- اعضای شورای بررسی آثار • ویراستار: محمدرضا منصفی • اصلاحات حروفنگاری و صفحه‌آرا: حسین محمدی
- نمونه‌خوانی: محمد وکیلی • کنترل فنی صفحه‌آرایی: سید رضا موسوی‌منش • مدیر گروه هنری: مسمود نجابتی • طراح جلد: امیرعباس رجایی
- اداره آماده‌سازی: حمیدرضا تیموری • اداره چاپخانه: مجید مهدوی، ناصر منتظری و سایر همکاران لیتوگرافی، چاپ و صحافی • مدیر تولید: عبدالهادی اشرفی
- رئیس مؤسسه
محمدباقر انصاری

فهرست مطالب

۱۱	پیش گفتار
۱۳	مقدمه مؤلف
۲۱	فصل اول: بدایت‌ها
۲۳	باب یقظه
۳۲	باب توبه
۴۳	باب محاسبه
۵۰	باب انابه
۵۷	باب تفکر
۶۶	باب تذکر
۷۴	باب اعتصام
۸۰	باب فرار
۸۶	باب ریاضت
۹۱	باب سماع
۹۷	فصل دوم: ابواب
۹۹	باب حزن
۱۰۷	باب خوف
۱۱۴	باب اشفاق
۱۲۱	باب خشوع

۱۲۹	باب اخبات
۱۴۱	باب زهد
۱۴۷	باب ورع
۱۵۳	باب تبئُل
۱۵۹	باب رجاء
۱۶۶	باب رغبة

۱۷۱	فصل سوم: معاملات
۱۷۳	باب رعایت
۱۷۹	باب مراقبت
۱۸۴	باب حرمت
۱۸۹	باب اخلاص
۲۰۱	باب تهذیب
۲۱۱	باب استقامت
۲۲۳	باب توکل
۲۳۲	باب تقویض
۲۴۵	باب ثقه
۲۴۹	باب تسلیم

۲۵۳	فصل چهارم: اخلاق
۲۵۵	باب صبر
۲۶۵	باب رضا
۲۷۷	باب شکر
۲۸۶	باب حیا
۲۹۳	باب صدق
۳۰۸	باب ایشار
۳۲۱	باب خُلُق

۳۳۲	باب تواضع
۳۴۲	باب فتوت
۳۵۲	باب انبساط
۳۵۹	فصل پنجم: اصول
۳۶۱	باب قصد
۳۶۶	باب عزم
۳۷۱	باب اراده
۳۷۵	باب ادب
۳۸۰	باب یقین
۳۸۵	باب اُنس
۳۹۰	باب ذکر
۳۹۵	باب فقر
۴۰۱	باب غنا
۴۰۵	باب مراد
۴۱۱	فصل ششم: وادی‌ها
۴۱۳	باب احسان
۴۱۷	باب علم
۴۲۳	باب حکمت
۴۲۷	باب بصیرت
۴۳۳	باب فراست
۴۳۸	باب تعظیم
۴۴۳	باب الهام
۴۴۸	باب سکینه
۴۵۳	باب طمأنینه
۴۵۷	باب همت

۴۶۱	فصل هفتم: احوال
۴۶۳	باب محبت
۴۶۹	باب غیرت
۴۷۴	باب شوق
۴۷۸	باب قلق
۴۸۲	باب عطش
۴۸۶	باب وجد
۴۹۰	باب دهشت
۴۹۳	باب هیمنان
۴۹۷	باب برق
۵۰۱	باب ذوق
۵۰۵	فصل هشتم: ولایات
۵۰۷	باب لحظ
۵۱۲	باب وقت
۵۱۶	باب صفا
۵۲۰	باب سرور
۵۲۳	باب ستر
۵۲۸	باب نفس
۵۳۲	باب غربت
۵۳۶	باب غرق
۵۴۰	باب غیبت
۵۴۴	باب تمکن
۵۴۷	فصل نهم: حقایق
۵۴۹	باب مکاشفه

فهرست مطالب

۵۵۷	باب مشاهده
۵۶۲	باب معاینه
۵۶۶	باب حیات
۵۷۲	باب قبض
۵۷۷	باب بسط
۵۸۲	باب سکر
۵۸۶	باب صحر
۵۹۰	باب اتصال
۵۹۴	باب انفصال

فصل دهم: نهایات

۵۹۹	باب معرفت
۶۰۱	باب فناء
۶۱۷	باب بقا
۶۲۴	باب تحقیق
۶۲۸	باب تلبیس
۶۳۲	باب وجود
۶۳۸	باب تجرید
۶۴۱	باب تفرید
۶۴۴	باب جمع
۶۴۸	باب توحید

کتاب نامه

۶۶۱

پیش‌گفتار

نبود رنگ دو عالم که نقش الفت بود زمانه طرح محبت نه این زمان انداخت
از این که بنیاد عالم آفرینش بر عشق و محبت الهی استوار است توجه همه حکما و
محققان عرفان جلب شده است. جاذبه معشوق بر اساس آیه شریفه «يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ» به
جرت به همه موجودات به ویژه به انسان صبغه معشوقی بخشید و همگان را ره‌پویان سیر
الی‌الله نمود که به قول سعدی شیرازی:

پیش از آب و گل من در دل من مهر تو بود

با خود آوردم از آن جان‌ه به خود برستم

از همین مقدمه کوتاه کافی است که ضرورت سیر و سلوک و پیمودن مقامات و منازل
را بدانیم و زحمات و تجربیات بزرگانی که «علم سلوک» یا «عرفان عملی» را پی‌ریزی
نمودند ارج نهیم و به ذخایر علمی و معنوی مآثورات عرفانی و منابع ذوقی تاریخ عرفان
اسلامی بی‌ایم و در برابر همت والای ارباب ذوق سر تعظیم فرود آوریم.

از میان همه این ذخایر گران‌بهای عرفان عملی، «منازل‌الساثرین» خواجه عبدالله انصاری
از ویژگی‌های خاصی برخوردار است. تجربه‌های باطنی ارزنده و بیان مرتب و منظم منازل و
مقامات عرفانی و ارتباط موثق بین آن‌ها، به ویژه بهره‌مندی از احادیث عرفانی، این اثر نفیس را
مورد توجه شیفتگان و علاقه‌مندان این وادی قرار داده و محققان را به شرح و تفسیر آن برانگیخته
است که شرح عبدالرزاق کاشانی و علی ابن عبدالله تلمسانی بیش از همه خودنمایی می‌کند.
در روزگار ما شرح استاد فرزانه دکتر علی شیخ الاسلامی تحت عنوان «راه و رسم منزل‌ها» که
با لطافت و ظرافت خاصی همراه بوده است، کام عاشقان و سالکان این عرصه را سیراب نموده
است. اما باید این واقعیت را بپذیریم که منازل‌الساثرین کتابی نیست که بتوان عمق معانی و
ایجاز و اسرار مقامی آن را به سادگی کشف نمود. به حق این کتاب دریایی از معارف و حقایق

رادر قالب عباراتی موجز و ساختاری زیبا به سالکان طریقت عرضه کرده است و انتخاب آن به عنوان کتاب درسی در رشته های عرفان اسلامی نشانه اهتمام و توجه بزرگان عرفان اسلامی به این گوهر درخشان است. البته ورود این حقیر به بحث این کتاب شریف، به دلیل فراگیری آن در محضر بزرگان و سپس تدریس آن در مقاطع مختلف کارشناسی ارشد و دکترای عرفان اسلامی است. اگرچه شروع پیشگامان این عرصه ما را از هر چیزی بی نیاز می کند، انگیزه ما از سیر دوباره در اعماق این کتاب رهیافته ها و آموزه های جدید است که می توان مهم ترین تمایز آن را با بقیه شروع در موارد زیر بیان کرد:

الف) شرح نکات بدیع براساس مآثورات عرفان شیعی؛

ب) بهره مندی از احادیث عرفانی ائمه معصومین علیهم السلام در تعیین مقامات و منازل؛

ج) بیان هم گرایی و هم سوئی عرفان عملی با اخلاق اسلامی و ارائه نظریات بزرگان اخلاق و عرفان شیعی در این حوزه؛

د) تقویت صبغه ولائی آموزه های این اثر نفیس و شناسایی فرازهای باطنی این کتاب که تنها بر اساس مشرب اهل بیت علیهم السلام قابل شرح و تبیین است.

ه) اعمال دیدگاه های دوستان و دانشجویان و نقدهای علمی همکاران و به ویژه تجربیات چند ساله تدریس در فهم و تبیین مطالب.

ناگفته نماند که خاصیت مطالب و حقایق عرفانی به گونه ای است که پس از گذشت زمان به قالب علمی نوینی برای ارائه خود نیازمند است. شاید یکی از تنوعات و جاذبه های مسائل عرفانی همین باشد که محققان این وادی را به خلق قالب ها و نوآوری های عرفانی برمی انگیزند. امید است این شرح واره ما هم منشأ اشتیاق این عزیزان در سیر سلوک علمی و عملی الی الله واقع شود و دعای خیر آنان و رهپویان این عرصه ذخیره قبر و قیامت همگان باشد.

خداوند! تو را به عظمت علم و حکمت ذات سوگند می دهم که قلوب ما را از آلودگی ها و زنگار جهالت ها پاک بگردان و سخن حق را در زبان و قلم ما جاری ساز و قصور در فهم و بیان نوشتار این حقیر را به علم بی کرانت در جان مشتاقان و علاقه مندان این کتاب جبران فرما و دعای خیر آنان را به توشه آخرت و اسباب عنایت و شفاعت این کمترین قرار بده.

یا ارحم الراحمین فارحم عبدك الجاهل.

اسماعیل منصوری لاریجانی